

Koósné Török Erzsébet

Hanák Gábor az idei Kosáry Domokos-díjas

A Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár kezdeményezésére a Szent István Egyetem Szenátusa Kosáry Domokos-díjat alapított a könyvtár névadója tiszteletére és emlékének megörökítésére születésének 100. évfordulója alkalmából, 2013-ban.

Az elismerés a könyvtárügy területén, a könyvtári, levéltári munka szervezésében elért kimagasló eredmény, az egyetemtörténeti, agrártörténeti kutatások terén végzett magas szintű tevékenység, illetve a könyvtár, a könyvtárügy támogatásának elismeréseként adományozható.

Ebben az esztendőben a rangos elismerést Hanák Gábor történész, dokumentumfilm-rendező, riporter, az OSZK Történeti Interjúk Tárának c. igazgatója, jelenleg az általa alapított Cseh Tamás Archívum tanácsadója vette át a Szent István Egyetem Szenátusának tanévzáró ünnepi ülésén 2018. június 15-én az egyetem rektorától és a könyvtár mb. vezetőjétől.

A kitüntetés magas szintű, több évtizeden át végzett szakmai és vezetői tevékenységének elismeréseként, a Szent István Egyetem Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár törekvéseinek, történeti kutatásainak példaértékű támogatásáért, történészként és közgyűjteményi szakemberként a felsőoktatási könyvtárak, egyben az egész magyar könyvtárügy támogatásáért kapta a díjazott.

Hanák Gábor gazdag életútjának, szakmai és személyes hitelének, megbecsültségének méltatása mellett a kitüntetésre előterjesztők kiemelték a Szent István Egyetem Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár törekvéseinek magas színvonalon, a részletekre is kiterjedő igényességgel történő folyamatos támogatását. Kiemelten a történeti kutatásban használt *oral history*, az elbeszélte történelem értelmezéséhez mint kutatási módszer alkalmazásához, Kosáry Domokos életének az egyetemhez, a központi könyvtárhoz kötődő időszakára értékeléséhez nyújtott segítségét, 1956-os munkáival az egyetemi események megértéséhez, tanulmányok összeállításához nyújtott támogatását. Mindezek mellett a Történeti Interjúk Tárában található interjúkkal, az elkészült, valamint a feltárt, gyűjteményben közzétett dokumentumfilmekkel, sorozatokkal a hallgatók és minden érdeklődő ismereteinek gazdagításához, a történészek kutatásaihoz is jelentősen hozzájárult.

Díjátadó ünnepség – Fotó: Balázs Gusztáv

Munkái közül külön kiemelendő *A chilloni fogoly – Kosáry Domokos olvasónaplója* című dokumentumfilm-sorozata, amelyben a századelőtől 1960-ban történt szabadulásig követhetjük nyomon a Széchenyi-nagydíjas történész élettörténetét.

Hanák Gábor rendszeres látogatója az egyetemi könyvtár elsősorban történeti jellegű programjainak, ahol élvezetes, egyedi hangvételű előadásaival, kiállításmegnyitó gondolataival, a könyvtár számára biztosított digitalizált képekkel gazdagította az egyetemi, könyvtári eseményeket. A Kosáry könyvtár főigazgatójának és főlevéltárosának szerkesztésében megjelent *Kosáry Domokos, az Agrártudományi Egyetem tudományos-szervező könyvtárigazgatója* című forráskiadvány lektora, a névadóról készített előadások, cikkek szakmai véleményezője minden esetben.

A díj átvétele alkalmából Hanák Gábor személyes gondolatokat osztott meg az ünnepi ülés résztvevőivel (a teljes szöveg).

Hanák Gábor beszéde – Fotó: Balázs Gusztáv

„Tisztelt Rektor Úr! Tisztelt Szent István Egyetem ünnepi ülése!

Elsőül is köszönet mindazoknak, akik a Kosáry Domokos díjat létrehozták, és köszönöm, hogy itt állhatok, zavarban és megilletődve.

Engedjék meg, hogy elmondjak néhány személyes, alkalmi gondolatot. Úgy alakult, hogy évtizedeket tölthettem Kosáry Domokos közelében. A hatvanas évektől a legutolsó napokig. Tudom, hogy mindezt jó sorsomnak, vagy annak irányítójának köszönhetem. Esti beszélgetéseinken, miután a kötelező szerkesztői penzumot letudtuk, a ráció és az érzelem zátonyai között a világ dolgainak megítélésében, veszélyes igazságokig jutottunk. Ahogy mondta „a történelem szórabírásáért szenvedéllyel kell küzdeni, mert közömbös szemek előtt nem nyílik ki a világ”. Igyekeztem, de élettörténetének titkait egészen fel nem tárta, és ezt meg is mondta szelíd határozottsággal, miközben biztatott, jöjjenek ismét, kedvesen viselte megújuló próbálkozásaimat a sashegyi könyvtárszobában. Nem írt naplót sem, mert az életút egy-egy fordulópontján nem akart átgázolni saját emlékezésén. Szabadon cselekvő, mindvégig hűséges, igaz hazafi volt Kosáry Domokos, nem szónoklataiban, hanem szolgálataiban. Amikor Teleki Pál megbízásából 1941-ben hírszerző az USA-ban, 1946-ban, amikor Hóman Bálint perén Illyés Gyulával együtt tüntetőleg megjelenik, sőt tanúskodik mellette. Úgy mondta, szerette a tehertételeket. Csoóri Sándorral 1991 elején megállapodott az Akadémia művészeti alosztályának visszaállításáról, de elnökként sem tudta keresztülvinni eredeti szándékát. Kudarcait méltósággal viselte. Az egyetemes magyar szellemi életnek torzító hiánya, – hogy miután nem taníthatott, – tanítványai nincsenek jelen. Bár mindenki professzornak szólította, saját jogon nem lehetett egyetemi tanár, ugyan rövid ideig volt Szekfű Gyula státuszán, mígnem Szekfű Moszkvából hazatérve visszakapta azt, és ugyanígy történt, hogy az 56 őszén Moszkvába menekült Andics Erzsébet helyén is volt egy rövid ideig. Szégyen, hogy az illető hölgy visszatérve a Szovjetunióból, azon a tanszéken, ami Kosáryt illette volna, évtizedekig terjeszthette vulgársztalinista nézeteit.

Köztudott, hogyan s mint és miért: Kosáryt 1957 végén letartóztatják, de tény, hogy addig, pontosabban „mindvégig” az akkor Gödöllőre költöző Magyar Agrártudományi egyetem, az egyetlen egyetem, ahol kinevezett vezető lehetett. Alakját felidézve, munkásságát ismerve, nem is lehetne méltóbb helyen a Könyvtár kezdeményezésére a Szenátus döntésével létrehozott Kosáry Domokos-díj, mint itt, a Szent István Egyetemen.”

Az érem Csikai Márta Munkácsy-díjas szobrász alkotása